

Изберете кластер (означете со bold или underline):	1 правна рамка, 2 образование, 3 култура, 4 медиуми, 5 локална самоуправа, 6 млади , 7 општествена кохезија и интеграција
Проблем (кој постои во означениот кластер и за кој имате предлози за решенија):	<p>Подигање на меѓуетничката кохезија меѓу младите низ спортот, особено во општини со мешана етничка структура е една од значајните социолошки аспекти на спортските и рекреативни активности.</p> <p>Значајна е улогата на спортот како ефективен инструмент во личниот и социјален развој на младите со различно етничко потекло, во градење на мулти-културно општество, како и во подобрување на здравјето.</p> <p>Организирање на поголем број на настани и манифестации, кои со своите содржини, актери и пораки би биле во функција кон подигање на интер-културната толеранција и намалување на етничката дистанца помеѓу младите вклучува едукативни семинари, школи и работилници за спортот и младите, игри на терен, како и примена на новите форми на игра - гамификација. Мерките за намалување на омразата помеѓу младите од различните заедници и работа со навивачките групи за сузбивање на меѓуетничката омразата и манифестација на расизам би требало да бидат првенствено со едукативен карактер.</p> <p>Спортот е познат како силно орудие кое може да го зајакне развојот на мирот низ различни култури премостувајќи ги социјалните и етнички поделби на локално и глобално ниво. Тој може да ја подржи борбата против расизмот и да ја елиминира секоја форма на дискриминација: религиозна, етничка, социјална, физичка и полова низ тимска работа, додека индивидуалните спортови тоа го постигнуваат интегрирани во групи.</p> <p>Правото на учество во спортот и физичката активност/играта беше вклучено во инструментите на Обединетите нации (ОН) како на пр. <i>Конвенцијата за права на децата</i> и <i>Конвенцијата за елиминирање на дискриминацијата</i> од секаков вид.</p>

	<p>Многу спортски организации и НВО ги подржаа напорите на ОН и воспоставија работни групи со Светската здравствена организација (СЗО) и УНИЦЕФ за спроведување на кампањи и за правата на младите. Во 1993 год. СЗО и Интернационалниот олимписки комитет (ИОК) ја започнаа кампањата: Спорт без тутун (<i>Tobacco-Free Sport</i>), а во 1995 год. <i>Вежбање и здравје (Exercise and health)</i>. Постојат многу примери на соработката меѓу ОН со Спортските организации, НВО и владите применувајќи го спортот за подобрување на животот на младите и развој на општеството.</p> <p>Во 2001 год. ОН за прв пат назначија специјален советник одговорен за СПОРТ ЗА РАЗВОЈ И МИР.</p> <p>Европската димензија во спортот вклучува социолошката и едукативна функција на спортот особено значајна кај младите лица. Спортот го промовира интер-културниот дијалог вклучувајќи лица со различна култура во општеството .</p>
<p>Предлог иницијатива или активност со кои може да се решава проблемот (ако е можно, наведете времетраење на иницијативата):</p>	<p>Потребата за подигање на меѓу-етничката толеранција помеѓу припадниците на различните етнички заедници, со различно културно потекло, особено помеѓу младите е од клучно значење во Република Македонија.</p> <p>Тргувајќи од утврдените потреби во градење на едно општество пред се за сите млади, спортот е најсоодветно сретство за елиминирање на интер-етничките тензии, агесијата и расизмот во земјата. Притоа е потребно реструктурирање во три насоки, и тоа: 1. <i>Стратешки</i>, 2. <i>мониторинг и евалуација и поврзаност со клучните партнери</i>. 3. Третата насока вклучува <i>едукација за личниот и социјален развој на младите со различна етничка припадност и култура во младински Лидери за јакнење на интер-културната соработка низ спортот</i>.</p> <p>Познато е дека спортот е значаен во општеството, а ОН ги вклучуваат спортските фаворити и големите спортски настани во кампањи за да ја промовираат на пример имунизацијата против детските болести, да ги подржат човековите права и борбата против расизмот.</p> <p>Спортот може да постигне ефекти од индивидуално кон социјално ниво. Така на пример: физички фитнес и здравје, психолошка благосостојба, личен развој до социјална кохезија и интеграција.</p>

	<p>Области во кои би требало да се развијат и импелментираат програми и проекти како мерки за намалувањена омразата помеѓу младите-навивачи се:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Работа со навивачките групи, - Едукација на младите за младински лидери за јакнење на интеркултурната соработка низ спортот, - Едукација на младите за личен и социјален развој низ спорт, - Едукација на вештини за унапредување на здравјето и спорт кај младите, - Спорт за толеранција и мир, - Кампови на мирот, - Спорт, не агресија и расизам, - Одбележување на Ден на културен диверзитет, - Локални младински стратегии заедно со Агенција за млади и спорт (ОБСЕ), - Закон за казни на навивачки групи, - Градење на младински политики во градење на интер-културна толеранција, - Намалување на омразата помеѓу етничките групи.
Имплементатор/и (кои чинители можат да ја реализираат активноста):	<p>НВО, Министерство за здравство формирајќи единица за Спорт за развој во рамките на <i>Секторот за промоција на здравјето</i>, како и Агенцијата за млади и спорт се главни имплементатори на предложените активности поврзани со мулти-културализмот и интер-културните комуникации помеѓу младите низ спорт.</p> <p>ХЕПА Македонија е носител на предлог проект подготвен во 2018 год. под наслов: Национална мрежа за зајакнување на интер-културната соработка низ спортски, физички активности и едукација за развој на личните и социјално способности на младите во Република Македонија.</p>

ХЕПА Македонија Национална организација за
унапредување на здравјето со физичка активност
(НВО за јавно здравје).

Унив. Проф. Д-р Вера СИМОВСКА, претедател

Изберете кластер (означете со bold или underline):	1. правна рамка, 2. образование , 3. култура, 4. медиуми, 5. локална самоуправа, 6. млади, 7. општествена кохезија и интеграција
Проблем (кој постои во означениот кластер и за кој имате предлози за решенија):	<p>Традиционалната храна и начин на исхрана како елементи кои го формираат и одржуваат етно-културниот идентитет на Република Македонија како мултиетничко држава</p> <p>Храната и начинот на исхрана се неразделив дел од бројните социјални настани што симболизираат припадност на одредена група луѓе со што храната има влијание и е дел од социјалниот живот, културата и религијата на одредено општество или дел од заедница</p> <p>Унапредување на здравјето на населението низ здравствена и нутритивна едукација вклучува препораки за здрава исхрана на база на традиционалната храна и навики во исхраната кај различни етникуми, почитувајќи го етно-културниот диверзитет во Република Македонија како мултиетничка држава.</p> <p>Во насока на развој на концептот за едно општество и интеркултуризам, иницијативата вклучува здравствена и нутритивна едукација на сите млади, деца од предучилишна возраст, ученици и адолесценти од различни етникуми во образовните институции. Тие би се запознале со храната и начините на исхраната учејќи заедно, со меѓусебна размена на познавањата за своите етнички обичаи вклучувајќи анализа на етно-културниот диверзитет во начинот на исхрана, анализа на макро и микронутритивниот состав, обичаите, традицијата, техники на приготвување на храната, а потоа модификација кон поздрав начин на исхрана, вклучувајќи ги религиозните христијански и муслимански пости.</p>
Сектор за односи со јавноста Генерален секретаријат Влада на Република Македонија	Бул. „Илинден“ бр. 2 1000 Скопје Република Македонија Тел.: +389 2 3123 371 Факс: +389 2 3122 375 Е-мејл: press@vlada.gov.mk

	<p>По евалуацијата да се даде приказ на приоритети и недостатоци во мулти-етничкото кулинарство во земјата кои децата би ги изучувале во наставата.</p> <p>Оваа иницијатива е во рамки на здравственото образование, но и во делот на здравствениот сектор: унапредување на здравјето низ развој на превентивната нутриционистика.</p> <p>Здравствените барања за модификација на начинот на исхрана за време на верските пости и креирање на препораки кај различни етникуми е со цел да се сочува и унапреди нивното здравје (<i>health promotion</i>).</p>
<p>Предлог иницијатива или активност со кои може да се решава проблемот (ако е можно, наведете времетраење на иницијативата):</p>	<p>1. <i>Образовен сектор:</i></p> <p>-Воведување нутритивна едукација кај училишните деца од сите националности во предучилишните установи, основните и средни училишта, адаптирана според возраста.</p> <p>-Во рамките на долгорочно учење да се отворат школи, курсеви и семинари за едукација за традиционалната храна и исхрана со гастрономски препораки за национално-традиционалните и етнички кујни, што ќе допринесе кон градењето на едно општество за сите.</p> <p>2. <i>Здравствено - Научен сектор:</i></p> <p>Формирање на Национален јавно-здравствен и научен центар/институт за истражување и развој во нутриционизмот и медицинската диететика насочени кон анализа на традиционалната храна, градење на традиционални, мултиетнички препораки за унапредување на здравјето кај припадниците на различни етникуми на база на анализите применувајќи иновативни (ICT) методологии.</p> <p>3. <i>Мас медиуми:</i></p> <p>Мас медиумски едукативни активности за промоција на здравата исхрана кај етничките заедници почитувајќи ги културолошките навики, верските, христијански и муслиманските религиозни пости.</p>

<p>Имплементатор/и (кои чинители можат да ја реализираат активноста):</p>	<p>Имплементатори:</p> <p>Министерство за образование:</p> <ul style="list-style-type: none"> -Професори, здравствени научни кадри и експерти по медицинска диететика, -Нутриционисти, -Научно-истражувачки кадри, <p>Форми на спроведување:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Развој на препораки за здрава исхрана изготвени на база на традиционалната храна и начинот на исхрана кои ги предлага Светската здравствена организација (<i>Food-Based Dietary Quidelins, World Health organization</i>). <p>Да се подготват учебници за децата, основните и средни училишта по нутритиционизам.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Мас медиумски активности (брошури, ТВ настапи, анимации, трибини) - Во иднина, модернизација на традиционалната прехранбена индустрија што ќе обезбеди високо-квалитетна и безбедна дистрибуција на традиционалните храни според целите на Европската комисија зацртани во програмата “<i>Од фарма до трпеза</i>”.
---	---